

UNITÁRIUS ÉRTESESÍTŐ

Unitárius Egyház — Budapesti Unitárius Egyházközség — Unitárius
Missióház Hivatalos Lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Koháry-utca 4.
Telefon: Aut. 174—24
A kéziratok minden hónap 10-ig,
illetve 20-ig küldendők be

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára egy évre 4 P.
Előfizetési díjak az Unitárius Egyház-
község (Budapest) címére küldendők.
Postacsekkszám 30.400

Főszerkesztő: **BARABÁS ISTVÁN** ♦ Felelős szerkesztő: **IVÁN LÁSZLÓ**

Lelkész-elnöki évi jelentés az 1931. évről.

(I. közlemény.)

Tisztelendő Egyházközségi Közgyűlés!

Lelkész-elnöki évi jelentésemet a lefolyt 1931-ik év célkitűzéseiről és eredményeiről a következőkben teszem meg:

Elsősorban hálát adok a mindenható Istennek, hogy adott a vezetőknek elegendő testi és lelki erőt a mai bonyolult életben, a reánk szakadt válságos gazdasági helyzetben arra, hogy egyházunkat jó tanáccsal, hittel, reménységgel és egyetértő szeretettel megtartsák a megszabott igaz úton az összes Hívek javára és Isten dicsőségére.

Mult évi jelentésemben hivatkoztam volt az ötvenedik évfordulóra, amelyet magunk mögött hagytunk, anélkül, hogy külső jelek szerint megünnepeltük volna. És nekem úgy tetszik, hogy mégis ünnepeztünk; mert amikor egy áldozatos szív jóvoltából — a végrendelet helyett — tekintélyes alapítványi összeghez (64.800) jutott egyházközségünk s azt egyéb alapjainkkal együtt a Szövetség-utca 18. számú ház megvételébe, az adott viszonyok között befektettük, az ötven évhez méltó ünnepi munka volt. És ugyancsak az ötven év emlékének megújítására szolgál az is, hogy első papunk, néhai b. e. Derzsy Károlynak, a világháború folytán értéktelenné vált alapítványának (5000 arany korona) helyreépítését az első 250 pengős részlettel megkezdtük s azt évről-évre folytatni fogjuk.

A gróf Batthyány Ilona-alapítvány sorsáról, rendeltetéséről a házvétellel kapcsolatban a közgyűlés folyamán tájékoztatni fogjuk

híveinket. Itt csak kegyeletünknek óhajtók kifejezést adni az alapítóval szemben, aki nem más volt, mint Magyarország első miniszterelnökének, a vértanú gróf Batthyány Lajosnak leánya. Kerepesi temetőben levő sírjához el fog zarándokolni időről-időre az a gyermek-sereg, az az unitárius ifjúság, amely elárvult szegénységében, nemzedékről-nemzedékre részesülni fog az alapítvány áldásaiban. Óhajtandó volna, hogy a VII. kerület, Szövetség-utca 18. sz. ház frontján alkalmas formában kifejezésre jusson ez a történelmi karakter-vonás, amely az üzletet isteni ujjszatossá magasztosítja. Műszaki bizottságunk az elnökséggel együtt erre közelebbről meg fogja tenni a maga javaslatát. S akkor egyházunk második tehermentes. házát egy szerény, kegyeletes ünnep keretében, formailag is birtokába veheti.

Az ötvenedik évfordulót emlékezetessé tette mindnyájunk számára az U. P. kétszeri látogatása, aki az erdélyi nehéz viszonyokat megható módon vázolta a templomi gyülekezetben és a hivatalos tanácskozások során, amikor is mindannyian megrendült lélekkel vettünk tudomást azokról a méltatlanságokról, amelyek anyaszentegyházunkat létalapjában rendítik meg s ha idejében megfelelő anyagi és erkölcsi támogatás nem érkezik a tengerentúlról, angol és amerikai testvéreinktől s talán innen is, a csonka-ország sokképpen megpróbált lakóitól — végveszélybe sodorhatják mindazt, amit 400 éven keresztül örök érték gyanánt egybehordottak hitbuzgó őseink fajszereteten és nemzeti kultúrában s felvilágosult vallásos eszmélet ideális bizonyoságtételében. A hivatalos eljárás eredményét jegyzőkönyvünk őrzi, mely annakidején a közgyűlésnek is bemutatott.

Tavaszi látogatásával kapcsolatban a Főtiszti Püspök úr baráti körutat tett az Alföldön is. Őszi látogatását pedig egybekapcsolta egyetemi ifjúságunk Brassai serlegének felavatásával. Azokban a napokban a 100 éves nagy tudós, Brassai Bácsi emléke az örök-ifjúság zománcával vonta be az őszi ködben bujkáló hervatag életünket.

Mai közgyűlésünk nem foglalkozhatott nyílt színen az erdélyi problémával. De úgy tudom, hogy az ügy nemsokára úgyis az Igazgató Tanács elé kerül s az onnan nyert mandátum alapján — hihetőleg társadalmi úton — újból kezünkbe vesszük a dolgot. S hogyha tavaly tudtunk felfokozott szükségek fedezésére („Kert“ = 10.000 P) jelentékeny összeget előteremteni, az akkori felbuzdulást követve, végre a Központnak is kell juttatnunk abból a kevésből, ami még megmaradt valamennyiünknek. Így kívánja ezt az osztó igazság. És így kívánja mindnyájunknak jól felfogott érdeke. És ez az érdek, ezáltal az önzetlenség mezébe öltözködve, az anyagi segítség mellett,

magasabb rendű erkölcsi célokat is szolgál. Ilyen értelemben ajánlom az ügyet, nem annyira megfontolásra, mint inkább megszívlelésre mindazoknak, akiknek bölcsője valaha ott ringott Erdély bércei közt s akiknek egy-egy kedves hant jelzi odabent a székely Hazában egyetlen édes-bús örökségét.

Rádiós vasárnapjainkon, amelyek utóbbi időben egyre ritkábban tűzetnek ki a Stúdió vezetősége által, fel fogjuk használni az alkalmat, hogy szórványban lakó híveink figyelmét s az egész ország közvéleményét, okkal-móddal, felhívjuk a fenyegető romlásra, amely a lavina természeténél fogva minket is igen könnyen magával ránthat. Vagy mit ér ez a pár küzködő eklézsia itt a csonk hazában, hogyha „Erdélyi Vallásközönségünk“ a kiéhezettetés politikájának áldozatul esik s csak becsukott iskolák és elnémult harangok jelzik azt a helyet, ahol „hajdan szebb élet volt“... ! ?

A „Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület“ programja.

A Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület március 24-én tartott választmányi ülésén a legszebb megértés és összhang kapcsolta egybe a tagokat. Szomorúan állapítottuk meg, hogy a tagjaink közül többen vannak, kiket nagyon ritkán van, vagy talán nincs is alkalmunk összejöveteleinken, ünnepségeinken üdvözölni. Szükségessé vált a tagok revidiálása. Mindazoknak a tagoknak, kiket ritkábban látunk, a felvételi lapok alapján körlevelet küldtünk.

Ide tartozik különösen a harmincévesek korosztálya, kiknek nagyrésze végzett, még teljesen el nem helyezkedett s az élet küzdelmeiben mind kevesebb ideje marad egyesületi tevékenységre. Azért tőlük is várunk valamit. Várjuk, hogy az összejöveteleinken, estélyeinken s egyéb unitárius ünnepségeken jelenlétével, komolyságával és magatartásával, beszédbe elegyedésével irányítsa az ifjúság kifejlődését olyan irányba, milyennek azt az unitárius székely szellem helyesnek tart.

A tagok erőssége az Egyesület erőssége. Erősödnünk kell a tagok egyéneiben, de a számában is. Szeretnénk, ha minden főiskolás unitárius férfi- és nő-hallgatót, továbbá minden érettségizett unitárius leányt tagjaink sorába látnánk, hivatalos nyilvántartásban és a közéleti együttesben.

A most nyilvántartott tagok összehozására 20-án, szerdán este zártkörű egyesületi teás összejövetelet tartunk, melyre az érdekelteknek válaszlevelezőlapal ellátott meghívókat küldöttünk ki. **Az Elnökség.**

Egyházi adózás.

Az 1932. évre szóló egyházi adó kivetése megtörtént s csekély módosítással, az előző évi összegek hagyattak meg. Tájékoztatásul közöljük a következő statisztikai adatokat:

Budapesti híveink közül 1482 egyént adóztattunk meg, akikre összesen 12.030 pengő adót vetettünk ki. A megadóztatott 1482 egyén közül 799-en a minimális 4 pengővel rovattak meg. Megadóztatott híveink értesítése folyamatban van. A 20 pengőt, vagy ennél nagyobb összeget fizetők csekk csatolásával már levelet kaptak, a kisebb adózók levelezőlappal való értesítése most van folyamatban.

Nem mulaszthatjuk el, hogy ez alkalommal reá ne mutassunk arra, hogy minő szomorú eredménnyel zárult a múlt évi adózás. A múlt évre 1568 budapesti hívőnkre kirótt 13.796 pengőből 1931 év folyamán csak 7597 pengő folyt be, hátralékban maradt tehát 6199 pengő. Még szomorúbb azonban az, hogy a 7597 pengőt 535-en fizették, vagyis az adóval megrótt 1568 egyén közül 1931. év folyamán csak 535 járult hozzá egyházközségünk terheihez, míg 1033 olyan hívünk, aki az adóhivatal adatai szerint egyházi adó fizetésére képes lett volna, -sürgetésünk dacára, egyáltalán semmit sem fizetett.

Tekintettel most már arra, hogy a Koháry-utcai bérházunk üzlet-helyiségeinek jó része már részben üres, részben pedig kénytelenek voltunk azok bérét tekintélyesen leszállítani, az egyházközség nincsen abban a helyzetben, hogy a múlt évi 6199 pengő hátralék behajtásától eltekinthetne.

Ebből folyólag azon tiszteletteljes kéréssel fordulunk a mi kedves híveinkhez, hogy szíveskedjenek a most kiküldött értesítéseinket szívesen fogadni s úgy a folyó évi, mint a múlt évi hátralékos adóikat is, ha másként nem lehetne, több havi részletben kiegyenlíteni. Úgy gondoljuk, hogy az az 5—16 pengő, amellyel híveink túlnyomó részét megadóztattuk, több hónapra elosztva, olyan csekély összeg, amelyet minden hithű unitárius megfizethet és meg is fog fizetni, mert nincsen az a redukált jövedelem, amelyből negyedévenként ne lehetne 2—4 pengőt ősi unitárius egyházunk fenntartására fordítani. Ehhez csak egy kis jóakarát és erdélyi lélek kell, ennek pedig meg kell lennie mindnyájunkban!

László János,

tb. presbiter, egyh. nyilvántartó.

Az Unitárius Nőszövetség 1931. évi számadása.

A) Bevétel

1. Áthozat takarékbetétben	500.— P
készpénzben	145·67 P
2. Egyházközség adománya	500.— „
3. Tébe adománya	300.— „
4. Amerikai adományokból	190.— „
5. Egyesek adományából.....	630·34 „
6. Visszatérített kölcsön	136.— „
7. Tagdíjak	210.— „
8. November 8-i hangverseny jövedelme.....	115·30 „
9. Perselygyűjtések (Misszió Háztól is) és perselypénz- maradvány.....	299·53 „
10. Dávid Ferenc teaest jövedelme	180·80 „
11. Szikla-cég visszatérítménye	145.— „
12. Takarékból kivét	450.— „
Összes bevétel ...	3302·64 P

B) Kiadás.

1. <i>Tandíjak és tanulmányi segélyek</i>	448·60 P
2. Szegénysegélyek	555·80 „
3. Cipőkre	91·20 „
4. Szeretetvendégségek k. pénz k.	35·58 „
5. Amerikai anyagból készült ruhák varratása	140·90 „
6. Percelné Kozma F. Leányegyletnek visszatérítés ...	100.— „
7. Varrógép	72.— „
8. Kölcsönök	136.— „
9. <i>November 8-i hangverseny költsége</i>	32·54 „
10. Cserkészek segélyezése.....	53·66 „
11. <i>Dávid Ferenc teaesték kiadása</i>	167·53 „
12. Irodai szerek, portó, levelezőlap, nyomtatványok ...	56·48 „
13. Vegyes kiadások	92·86 „
14. Karácsonyi kiadások	1151·55 „
Összes kiadás ...	3134·70 P

Pénzmaradvány takaréokban : $50 + 12·23 = 62$ P

Készpénzben .....

167·94 P

Összesen ..... 3302·64 P

Barabás Istvánné pénztáros.

Ekárt Andor csehétfalvi lelkipásztor életének 64., szolgálatainak 38. évében március 31-én meghalt. A régi gárdának kiváló tagja költözött el bénne az örök hazába. Özvegye, két fia, rokonok és jóbarátok gyászolják. Nyugodjék csendesen.

Virágok címen adja ki *Bíró* Lajos hódmezővásárhelyi lelkészünk néhány írását. Ezek az írások nem megszokott prédikáció-stílusban vannak írva, hanem inkább költemények — prózában. Mint bevezetésében olvassuk, azoknak gyűjtötte e virágokat, „akiket meglátogatott a Bánat s akiknek szíven bekopogtatott a Fájdalom“ s „akik néha alkonyatkor Istennel beszélni szeretnének“. Arra az órára gyűjtötte őket, „amikor ráeszmélünk arra, hogy ez a világ elmúló kép csupán, melyben tovasuhan minden, mint az árny és meglátja szemünk, hogy a Mindenségben más valóság nincsen, csak az Isten“.

A könyv megrendelhető a szerzőnél egy levelezőlapon (Hódmezővásárhely, Wlassics-utca 14.), vagy előjegyezhető dr. Iván Lászlónál, a vasárnapi istentisztelet előtt vagy után. Ára 2 pengő, a tiszta jövedelem a vásárhelyi templom és gyülekezeti terem fűtőberendezésének beszerzésére szolgál.

Egyházköri közgyűlés: 1932. május 8-án (*vasárnap*) délelőtt 9 órakor *Budapest*en, az Unitárius Misszió Ház templomában (IX., Rákos-u. 3.). Tárgysorozat a jövő számban. Nemzetközi vásár 50% vasúti kedvezményét vidéki híveink igénybe vehetik.

Konfirmációi ünnepély: 1932. május 5-én (*áldozócsütörtök*) délelőtt 10 órakor az Unitárius Misszió Ház templomában (IX., Rákos-u. 3.). Akik még nem jelentkeztek volna, sürgősen jelentkezzenek fenti címen a lelkészi hivatalban. Tanítás minden vasárnap délelőtt 11 órakor, szerdán és szombaton d. u. 5—6 óra között. Növendékek kötelesek résztvenni a délelőtt 10 órai istentiszteleten is.

Corpus Juris — kiegészítését kérjük. Az egyházközség könyvtárában kedves emlékű dr. Költő Gábor hitrokonunk nemeslelkű özvegyének és dr. Mikó Gábor tb. gondnokunknak áldozatkészségéből a Térffy-féle jegyzetekkel ellátott törvénytárból sikerült majdnem teljes sorozatot összeállítani. Hiányzanak az 1915., 1916., 1918., 1921., 1923., 1924., 1926., 1927., 1928., 1929., 1930. és 1931. évi kötetek. Eszerint 12 kötettel teljessé tudnók tenni ezt az értékes gyűjteményt. Felkérjük jogász hitrokonainkat, hogy esetleg nélkülözhető példányaikat egyházközségünknek ajándékozni szíveskedjenek. A vonatkozó évekre más kiadású törvénygyűjteményt is köszönettel fogadunk.

Rákospalota-Pestújhelyi gyülekezetünk istentisztelete április hó 17-én délután 4 órakor lesz a Madách-utcai iskolában.

Könyvtári hírek. Könyvtárunk és Iratmisszióink 1931. évi jelentéséből az alábbi beszélő adatokat közöljük:

A *Könyvtárnak* 25 tagja volt, akik 128 esetben 294 darab könyvet kölcsönöztek. Leltározott összesen 506 mű. 24 ajándékozó 568 önálló művet és 77 évf. folyóiratot ajándékozott mintegy 5 ezer pengő értékben. Könyvvételre 126·76 P, kötetésre 66·53 P fordítottak. A pénztári napló 282·90 P bevétellel, 251·67 P kiadással zárult. A Könyvtár és Iratmisszió közös iktatójára 100 ügyszer érkezett be.

Az *Iratmisszió* 64 féle művet tart bizományban, javarészt Kolozsvárról kapva; dr. Tóth György egyh. gondnok úr az Iratmisszióknak 10 darab könyvet ajándékozott 100 P értékben. Az Iratmisszió 120 darab Erdélyi Unitárius Képes Naptárt küldött szét, a 1 P értékben. A Segélykönyvtárból szegénysorsú tanulóinkat ingyen látta el hittankönyvvel (227 darab!). A kézi pénztári napló 1410·54 P bevétellel és 1398·71 P kiadással zárult; a M. kir. Postatakarékpénztárban lévő számlánk (4529. sz.) 907·16 P bevételt, 658·90 P kiadást mutat.

A fenti adatok alapján Könyvtárunkat és Iratmisszióinkat, Egyházunknak ez ifjú, de igen nagy missziót teljesítő intézményeit híveinknek, főképen Egyházunk vezetőségének szíves figyelmébe ajánljuk.

László Gyula.

A nagypénteki és húsvéti ünnepeken a perselygyűjtés az Unitárius Nőszövetség szegénygondozó céljaira történt. Erre a célra a

Koháry-utcai templomban	140·14 P
Rákos-utcai „	63·20 „
Együtt ...	203·34 P

gyűlt egybe, amit köszönettel nyugtázunk.

Haydn József emlékét most újítja föl a hálás utókor. A nagy zeneköltő ezelőtt 100 évvel született. Életének javát Magyarországon töltötte. Alkotásai közül egy a mi Énekeskönyvünkben is helyet talált. A Dicsőséges Úristen kezdetű énekben, amelynek szövegét A. Székely Sándor írta.

A **Koháry-utcai** templomban az úrvacsorai kenyeret Józsa Miklósné, a *Rákos-utcában* a kenyeret Kárpáthy István r. kat. és neje, a bort Tamási Lajosné, *Pesterzsébeten* a kenyeret Pál Károly, a bort Réti János adományozták. Isten áldása nyugodjék meg a jószívű adakozókon!

Új közjegyző. Az igazságügyi miniszter dr. *Imreh* Dénes atyánkiát Nagykállóba kir. közjegyzővé nevezte ki. Jó szívvel köszöntjük és jó szerencsét kívánunk!

Unitárius vén diákok találkozója. Mindazok a vén diákok, akik valaha hosszabb vagy rövidebb ideig a kolozsvári vagy a székelykeresztúri unitárius főgimnáziumokban tanultak, valamint ezeknek az intézeteknek barátai, a budapesti nemzetközi vásár ideje alatt, május hó 7-én, szombaton délután 6 órakor a budapesti Unitárius Misszió Házban (IX., Rákos-u. 3.) baráti találkozóra jönnek össze. Az összejövetelt szerény baráti vacsora követi, melynek helyét később közöljük. A találkozón a régi tanárok közül is többen részt vesznek. Kéri az előkészítő bizottság, hogy mindazok, akik a találkozón részt óhajtanak venni, szándékukat jelentsék be dr. Csiki Gábor lelkésznél, Budapest IX., Rákos-u. 3. Telefon: Aut. 893—77, április hó 20-ig.

A választásról szóló multhavi számunkban a presbiterek névsorából kimaradt vitéz dr. *Nyiredy* Géza neve, amit most helyreigazítunk.

Az unitárius férfivaacsora április 16-án este 8 órakor lesz az Alkotmány-utcai *Magyar Világ* vendéglőben. Jelentkezni lehet 15-ig a lelkészi irodán, Koháry-u. 4. sz.

Vidéki Istentiszteletünk rendjében az első, úgynevezett invocációs ének, nem újítás, hanem csak fölújítása az idők folyamán feledésbe ment régi szép szokásnak. Erről az Énekeskönyv előszavában Ferencz József volt püspökünk is megemlékezik. Az imát és szent leckét mindenki állva köteles hallgatni. Énekeskönyvünk történetéről, ha többet kíván tudni annál, ami az előszóban olvasható, forduljon *Pálfi* Márton főgimnáziumi tanárhoz, Cluj-Kolozsvár, unitárius kollégium.

Egészséges kislány, 1932 márciusban született és egy 1½ éves kislány örökbeadó. Tudakozódni a lelkészi irodán, V., Koháry-utca 4., lehet.

A húsvéti ünnepekben híveink nagyszámú serege járult az Úr Jézus asztalához. A Koháry-utcában 389, a Rákos-utcában 235, Pestszentlőrincen 32, Pesterzsébeten 53 hívünk részesült úrvacsorában.